

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

וידו אחזת בעקב עשו ... (כה, כו)

... בעקב דייקא, כשיתגבר עשו בסוף הגלות בעקבות משיחא, וירצה לדרכ' בעקבו על ראש ישראל, בבחינת: הגדיל עלי עקב, אז דייקא "וידו", בחינת אמונה בחינת תפילה, בחינת: ויהי ידו אמונה וכו' - פרישן בצלו, אוחזת בעקבו להפילו ולהשפילו על ידי זה, כי אין כוחנו אלא בפה, לתפוס אמנות אבותינו, לצעק אליו יתברך מכל מקום שהוא (הלכות יין נסך ד' - כה).

כי ציד בפיו... [ששאל את אביו האיד מעשרין תבן ומלח] (כה, כח)

אי אפשר לילך בדרך צדקה וחסד חנם לבד כי אם כן לא יעשה כלום חס ושלו, רק אדרבא, יעשה מה שלבו חפץ חס ושלו, ויסמוך על חסדי ה' ואין זה דרך התורה הקדושה. אבל גם לילך בדרך משפט לבד גם כן אי אפשר, כי אין העולם מתקיים על-פי מדת הדין לבד, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, וכמו שרואין בחוש שהרבה נפלו ונתרחקו על-ידי רבוי המשפט והדין יותר מדי שהחמירו על עצמן הרבה עד שאמרו בלבבם שאפס תקוותם חס ושלו, לפי רבוי עוונותיהם וקלקוליהם ופגמיהם העצומים.

ואם כי אמת שפגמו וקלקלו הרבה, אף-על-פי-כן צריכין לבטוח בחסדי השם ורחמיו, שאינם כלים לעולם שעדיין עדיין יש תקוה בכל יום ובכל עת ובכל שעה כל ימי חייו אפילו אם הוא כמו שהוא, כי חסדי השם לא תמנו וכו'.

ועל זה אמר שלמה, אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה, וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה, אם רשעת מעט אל תרשע הרבה, ואפילו אם כבר הרשיע הרבה חס ושלו, אף-על-פי-כן לא יוסיף וירשיע עוד הרבה ביותר, וכל מה שממעט קצת מלהרשיע בודאי הוא טובתו לנצח, וגם על-ידי זה יוכל לזכות בסוף לשוב להשם יתברך בשלמות, כי אין שום יאוש בעולם כלל, כי מדה טובה מרבה ממידת פרענות. ומה כשאדם פוגם או עובר עברה חס ושלו, השם יתברך משגיח ומסתכל על כל פרט ופרט, כמו שכתוב: אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וכתוב, ממכון שבתו השגיח וכו' המבין אל כל מעשיהם, מכל שכן וכל שכן במידה טובה שבודאי אין שום תנועה טובה נאבדת לעולם.

ועל כן מי שרוצה לסמוך רק על החסד חנים ויפרק על לגמרי חס ושלו, זה בחינת קלפת ישמעאל שיצא מאברהם שהייתה עיקר מדתו חסד וצדקה. וכן להפך, מי שנופל מחמת רבוי המשפט והדין והקמרות יתרות והמרות שחרות שמכביד על עצמו, זה בחינת קלפת עשו שיצא מיצחק שמדתו דין ומשפט, ועל כן שאל את אביו האיד מעשרין תבן ומלח, חמרות יתרות הני"ל, כי חמרות יתרות הם גם כן פגם גדול לפעמים וכמבאר במקום אחר. ועיקר השלמות הוא כשנכלל משפט וצדקה ביחד שזה בחינת יעקב בחינת משפט וצדקה ביעקב וכו' ועל כן הייתה מטתו של יעקב שלמה ועיין פנים (הלכות מתנה ה', לו לח - מתוך אוצר היראה, התחזקות - קיא).

והיידים ידי עשו ... (בראשית כז, כב)

... אפילו מגוי אסור לגזל, אבל טעות גוי מותר. כי אין להם אחיזה אלא בבחינת ידים בבחינת (בראשית כז, כב): והיידים ידי עשו היינו מנפילות הידים ששם כל ההשפעות, בבחינת (תהלים קמה): פותח את ידך וכו', כי הידים הם בחינת אמונה ששם העשירות כמו שכתוב ויהי ידו אמונה. ומנפילת הידים בבחינת (שם פח): והמה מידך נגזרו, משם הם נאחזים, וכמובא שאחיות הסטרא אחרא בסופי האצבעות. וזה בחינת: והיידים ידי עשו, ואין כוחו אלא ביד. ועל כן אסור לגזל מידו כי אסור לטל מהם שלא כדין כידוע ושם בידים הוא אחיזתם. אבל טעות גוי מותר כי הם רחוקים מן החכמה ואין להם שום אחיזה בהחכמה וכל עשירותם שהוא בחינת מלכות הוא בלא חכמה כמובן כל זה מדברי רבנו במאמר קרטיליתא (סימן יח) וזה

בחינת "מלכותא בלא תגא" שאין להם כתר המלכות כי הכתר הוא בחינת מוחין. אבל ישראל כל ממון שלהם שהוא בבחינת מלכות דקדשה בחינת אמונה עיקר אחיזתו בבחינת חכמה כידוע שמלכות דקדשה מקבלת חיות מחכמה וכמובא בדברי רבנו נרו יאיר בכמה מקומות שצריך להמשיך חכמה שהוא החיות אל העשירות ואז הוא עשירות שבקדשה.

אבל עשירות שבסטרא אחרא שהוא ממון של העכו"ם הוא בבחינת שחוק הכסיל בחינת כסילות אל אחר. וזה בחינת מה שכתב רבנו נרו יאיר (סימן כה) שעיקר החן הוא רק בממון של ישראל ששם מלבשין הגוונים [צבעים] עלאין היינו בחינת חיות חכמה ומוחין. אבל ממונם הוא עפרא בעלמא בחינת עפרות זהב, ואין בו שום חיות ומוחין ועל כן אין בו חן. ועל כן טעות גוי מותר כי תכף שיוצא הדבר מידו בהתר אף על פי שאינו יוצא מדעתו כי אלו היה יודע שטעה לא היה נותן לו, אף על פי כן הוא מותר כי אין לממונו שום אחיזה בהדעת, כי אין להם דעת ואין אסור רק להוציא מידם בחזקה כי שם אחיזתם, אבל דעת אין להם.

ועל כן יש דעות שמתירין אפילו להפקיע הלוואתו, כי תכף שאין הממון בידו כבר יצא ממנו ואין לו עליו רשות כי שוב אין הממון נאחו בו כי אין נאחו אצלו רק בידיו. אבל ישראל אף על פי שאין הממון בידו אף על פי כן עדיין נאחו בדעתו כי עיקר אחיזת העשירות הוא בדעת ששם חיותו, ועל כן אסור לגזל את ישראל אפילו הממון שבה לידו בהתר כגון הלוואה וכדומה כי עדיין הוא ברשות דמרה כי נאחו בדעתו, ועל כן אסור טעות ישראל מאחר שלא יצא מדעתו (הלכות גזלה אי - א').

תולדות

שיחות

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך) ... אם יש כבר רבנו הקדוש

בעולם - כבר יש משיח!

זה עניין קדוש ונעלם מאד לגמרי, רבנו הקדוש אמר שהוא סוד מכל העולם. סוד! העולם לא יודעים. רבנו הקדוש גלה פלאות כאלה שלא היה עדיין בעולם, אין בעולם כמו התורה שלו, כמו הפלא שלו, כמו החכמה שלו. כמו שהוא עבד על זה במסירת נפש כזה, והוא האיר בעולם האור של משיח, האור שעתידי עכשיו להאיר בעולם על-ידי משיח צדקנו.

ורבנו הקדוש אומר בספר המידות: "ביאת המשיח תלוי בהתקרבות לצדיקים האמתיים", רואים שזה יביא את הגאולה, יביא את ביאת המשיח. יש דברים שאנחנו לא משיגים ולא רואים. רבנו הקדוש הוא יקדש ויטהר כל אחד מישראל בתשובה כזו.. משיח כבר ימצא הכל מוכן ומזמן, רבנו הקדוש כבר הכין הכל למשיח. רבנו הקדוש כבר הכין הכל!

עניין רבנו הקדוש הוא הדפוס, שיתפשט חכמתו בעולם, שיגיע הזמן שיקבלו, אם היה העולם מקבלים את רבנו למנהיג, שידעו שהוא המנהיג האמתי - היה כבר העולם מזמן מתקן לגמרי, היה כבר ביאת המשיח, כן. הכל תלוי ברבנו!

וזה אנחנו לא מבינים. יכול להיות שיתגלה רבנו, שיתקרבו נפשות כאלה שיש להם מח גדול. אחד יכול לקרב מיליונים לרבנו על-ידי הדבור שלו, אז כלם כבר יאמרו: "אוי אוי, נַחַּ נְחַם נְחָמָן מְאוּמָן", כלם ישליכו את כל הכסף וכל התאוות.

כל העולם רחוקים לגמרי, מה שעולם רחוקים מהתורה, כל החלוניים וכל הרחוקים וכל הפושעים, זה הכל בשביל ההסתרה על רבנו, שהעולם לא יודעים ולא רוצים לדעת, הם רוצים את התאוות. אבל יגיע הזמן שירגישו וידעו שהכל לא כלום, כל התאוות וכל הכסף לא כלום, הבל. הרשעים, הכופרים - נפלו, נפלו כלם, והם רואים שהם לא כלום. כמו במדינה של העשירות במעשה של היבעל-תפלה.

יש עניין מתתפסק הכל אלוהים.

רואים עכשיו שכל העולם ממשיכים עצמם לרבנו, הם מתבטלים לרבנו. החילוניים היו צריכים להתרחק מרבנו לגמרי, הם היו צריכים לבטל אותו, "מה, הוא אומר חכמות לא כלום והלשונות לא כלום, רק תורה ותפלה!" והם רואים את השיחות שלו ואת התורות שלו, אפילו לפי מקומם הם מרגישים ואומרים: "הו... זה הבעל-תפלה, לא היה בעולם חכם כזה פילוסוף כזה", הם מתבטלים לגמרי!

כן, הם מתבטלים, הוא עושה אותם עפר, עפר ואפר. כמו בחיי רבנו עם המשכילים באומן, הם נתבטלו לגמרי. בזמן רבנו אז התחילה ההשכלה והאפיקורסות, והם היו גדולי עולם, חכמים גדולים, והיה להם רשיון להכנס למלך רוסייה מתי שהם רוצים. היה אחד ששמו הירש בער, צבי דב, הוא היה הראש שלהם, הרבי שלהם, והוא היה אדם גדול. והם היו אפיקורסים כאלה שלא יכלו לסבל אדם שמוכיר את שם השם בפה, אז הם עשו לעצמם נדר שלא יצא מפיהם שם השם. וכשרבנו הקדוש בא לאומן והם גרו באומן, אז הם שמעו שהוא נכד הבעל-שם-טוב ושהוא אדם גדול וחכם, אז הם אמרו שהם ישלחו אחד מהמשכילים שלהם לרבנו הקדוש לראות "אם יש עם מי לדבר". אז אותו אחד בא לרבנו ודבר עם רבנו וראה שכלם הם חמורים נגד רבנו. אז הוא הלך ואמר לחברים שלו: "הו... יש עם מי לדבר, אנחנו כלנו כלום נגדו! חכם כזה.. אין בעולם!" אז הם התחילו להכנס לרבנו הקדוש והם דברו אתו מהספרים שלהם, מהחקירות שלהם, אז הם ראו שרבנו הקדוש הוא יודע בעל-פה הכל והם נתבטלו לגמרי.

זה יודע כל העולם עכשיו, כל הרחוקים הם יודעים את זה, שהמשכילים באומן, הירש בער והחברים שלו, הם כלם נתבטלו לרבנו הקדוש, היום יודעים את זה.

רבנו הקדוש נסע לאומן איזה חדשים לפני שהוא נפטר, והם היו באים לרבנו, הם היו רשעים כאלה, אפיקורסים כאלה.. וכלם נעשו בעלי-תשובה!

לפני שהם באו לרבנו הם נסעו לכל הצדיקים שהיו בזמנם, אולי יש מי שיכול להוציא אותם מהבן, מהכפירה, אז הם לא מצאו. הם באו לרב לוי יצחק מברדיצ'וב ושאר חסידים, והם לא היו יכולים לקבל אותם, לדבר אתם, לא היה להם קשר. אבל רבנו הקדוש קבל אותם בסבר פנים, בהתקרבות כזה, והם נתבטלו לרבנו.

אז הירש בער והחברים שלו, הם היה להם קשר עם המלך של רוסייה, אז הם באו למלך ואמרו לו: "אתה אוהב חכמים. יש במדינה שלך חכם כזה שאנחנו כלנו חמורים נגדו, ואתה לא יודע ממנו!"

אז המלך שלח מכתב לרבנו, ומבקש מרבנו שיבוא אליו לבקר אותו, הוא רוצה להכיר את רבנו, אבל המכתב בא אחרי ההסתלקות של רבנו...

(בעזרת ה' ההמשך יבוא)

עצות ותפילות

כשאדם נופל ממדרגתו, ולפעמים נפילתו וירידתו גדולה מאד מאד, רחמנא לצלן, כי יש שנופל למקומות מגנים מאד שנקראים בחינות מקומות המטנפים, ונופל לספקות והרהורים רעים ומגנים מאד מאד ולבלבולים רבים, ולבו סחרחר, שהקליפה מעקמת ומסבבת לבו בעקמימיות ובלבולים עצומים ("עס פאר דרייט דאס הארץ"), אף-על-פי שבמקומות אלו אי אפשר למצא השם יתברך, אף-על-פי-כן גם שם יש תקנה גדולה, על-ידי שיחפש ויבקש משם את השם יתברך, ויהיה שואל ומבקש: איפה מקום כבודו? וכל מה שהוא רואה את עצמו רחוק ביותר מכבודו יתברך, יצטער וישאל ויבקש יותר 'איפה מקום כבודו', ועל-ידי-זה בעצמו שהוא מבקש ומחפש ומתגעגע אחר כבודו יתברך, ומצטער וצועק ושואל ומבקש: איפה מקום כבודו? על-ידי-זה בעצמו הוא עולה בתכלית העליה, כי זוכה לעלות לבחינת 'איפה', שהוא הקדשה העליונה מאד מאד. וזה עיקר התשובה, שיחפש תמיד ויבקש 'איפה' מקום כבודו כנ"ל, שעל-ידי-זה הירידה נתהפך לעליה גדולה. וזה בחינת 'ירידה תכלית העליה' המובא בכל ספרי קדש. ועין בפנים והבן שם היטב, כי עמק הוא. (לקוטי עצות – התחזקות, אות ל')

... אנה ה', חזקני ואמצני בקדשתך העליונה, אל תעזבני ה' אלקי אל תרחק ממני. חושה לעזרתי אדני תשועתי. זכני מעתה לקדש ולטהר עצמי באמת, ואזכה להרגיש אלקותך עלי בכל-עת, ותחנני שאזכה לדעת באמת ובלב שלם בכל עת ובכל שעה כי מלא כל הארץ כבודך ומלכותך בכל משלה.

ולקיים מקרא שכתוב, שוויית ה' לנגדי תמיד. ולא אשכח אותך לעולם, בין ביום בין בלילה, בין בהקיץ בין בשנה, בשבתי בביתי ובלכתי בדרך, בשכבי ובקומי, באכילתי ובשתייתי, בעמידתי ובישיבתי, במחשבה דבור ומעשה ובכל תנועותי. בכל עת ובכל שעה אזכה למצא ולהרגיש אלקותך וממשלתך עלי אשר מלא כל העולם, כמו שכתוב, אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאָם ה' הלא את השמים ואת הארץ אני מלא. מושל בכל, מלא רחמים, מלא חסד וטוב בכל עת ובכל רגע, זכני להתקרב אליך באמת, טהרני וקדשני מכל הטנופים והכלוכים שלכלכתי וטנפתי את נפשי על-ידי עוונותי הרבים שעשיתי מעודי עד היום הזה. העליני מהרה מטמאה לטהרה, מחל לקדש, הוציאני מאפלה לאורה. וקיים בנו מהרה מקרא שכתוב, וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם... (לקוטי תפילות ב' – מתוך תפילה יב)

סיפור

... ספר רבינו ז"ל, מעשה משני אנשים בני הנעורים שהיו בעיר אחת והיה ביניהם אהבה והתקשרות גדול פעם אחת ראה אחד מהם בחברו שנטה מדרך הישר קצת ועשה איזה דבר שלא כהגון וחשב מקרה הוא אחר כך ראה אותו שעשה דבר גרוע יותר, שעבר עברה ממש, ואז תרחק ממנו והפריד עצמו מאתו. אחר כך ברבות הימים כשירדו מעל שלחן חותנם, שניהם, התחיל זה שערב עברה כנ"ל לעלות מעלה מעלה עד שנעשה עשיר גדול והשני הנ"ל נעשה עני גדול והיה זה בדעתו מתרעם תמיד על מדותיו של השם יתברך כי אמר בלבו: הלא אני יודע בעצמי שזה עבר עברה ומדוע יתנו לו גדלה כל כך.

פעם אחת ראה במקום אחד שהיו עומדים כת אחת ומשמיעין קול ומקשקשין במעות הרבה, ונתקרב אליהם ואמרו לו: אל תיגע בזה המעות כי זה שיק לאיש הנ"ל, היינו לחברו הנוכר לעיל, אמר: עכשיו הגיע העת לשאל ושאל אותם מדוע יגיע לו מעות הלא בעיני ראיתי שעבר עברה? השיבו לו מיום שירדתם שניכם מעל שלחן חותנכם, מאז חברך קבע עתים לתורה וקבל על עצמו חק ולא יעבר ללמד בכל יום כך וכך אבל אתה אינך עוסק בתורה, ועל כן נותניך לחברך מעות אף על פי שעבר עברה כי 'עברה מכבה מצות ואין עברה מכבה תורה' (סוטה כא) "ואין 'עברה' 'מכבה' – 'תורה' ראשי תבות מעות. (שיחות הר"ן – סימן קלז).

אהינו
בית ישראל
הרמו נא בעין יפה למען העלון
בכל סניפי הדואר
חשבון מספר
89-2255-7

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב ג')

בי"ה ט"ו אייר תשי"ז.

לכבוד ידידי כנפשי הטוב והנעים, שלום רב.

לפלא בעיני שלא השיבני על מכתבי הקודם, אך אני דן אותו לכף זכות שהוא טרוד מאד בעסקיו, ובפרט כי מצד עצמי מה אני ובוודאי אינני לגדל שפלות מדרגתי. אף-על-פי כן אני ממשך לעשות החוב המוטל עלי לעשות רצונו לכתב לו נפלאות דברי רבנו הקדוש זצ"ל, המחיים נפש כל חי, ולקיים בזה הזהרת רבנו ז"ל, להודיע ולפרסם דעתו הקדוש בעולם, למלאות העולם דעה את ה'. אולי יתעורר על-ידי זה לשים עיניו ולבו ביותר בספריו הקדושים אשר הם כל תקוננו וגאֵלתנו ותיקון כל העולם. אשרי הזוכה לזה.

הריני מקשר לזה העתקת לשון מורנו רבי נתן הקדוש זצ"ל, וזה לשונו: "זכות גדול הוא להאדם כשזוכה שיהיו מחשבותיו משוטטות בדברי רבנו ז"ל הקדוש והנורא מאד אשר אין ערוך אליו, ואי אפשר לספר בשבחו הקדוש שלא לפגם בכבודו חס ושלום, וכל מה שנמצא בדברינו איזה שבח על רבנו ז"ל הקדוש והנורא מאד, צריכין לידע שהכל נחשב כלא, ואינו אפילו כטפה מן הים הגדול, כי אי אפשר לספר בשבחו כלל, כי היה נעלם בתכלית ההעלם משכל אנושי, ואפילו צדיקים גדולים אי אפשר (להם) להשיג מקצת מעלתו. ואין לנו שום השגה ותפיסה בו כלל, כי אם על-ידי קצת התורות הנפלאים שגלה בספריו הקדושים, והמעשיות הנוראות, ומזה יכול כל חד כפום מה דמשער בלביה להבין קצת מעט מזעיר עד היכן מגיע רום תקפו וקדשתו עד אין תכלית. אשרי ילוד אשה שזכה למעלה כזו העולה למעלה למעלה מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב!"

שבת שלום

מערכת: 054-8484486 / 054-8429006 / ת.ד. 27100 ירושלים 91270
שידוכי מצוה: 02-5824048 (13:00-15:00)
הזמנת העלון בדוא"ל: Shabat.Breslev@gmail.com
הורדת-הדפסת עלונים עד 15 שנים אחר: www.nanach.org/parsha